Guiarat

યુ.એન.એ આગામી પાંચ વર્ષમાં ધરતીનું તાપમાન ૧.૫ જેટલું વધી જવાની ચેતવણી આપી

Samachar

બળતણના ઉપયોગ કે આવતા પાંચ વર્ષમાં ધરતીનં તાપમાન ૧.૫ ડિગ્રી જેટલું વર્ષો શકે છે. પાંચ વર્ષ પહેલા પેરિસ સંધિ વખતે વૈશ્વિક નેતાઓએ તાપમાનની જે મર્યાદા નક્કી કરી હતી દનિયા તેની સમીષ પહોંચી ચુકી છે. યુ.એન.ના રિપોર્ટમાં આશંકા વ્યક્ત કરવામાં આવી છે કે આગામી દાયકા કે એ પછી તાપમાન ઓર વધી શકે છે.

ક્લાઇમેટ ચેન્જ આજે સમગ્ર ધરતી માટે મોટો ખતરો બની ગયો છે. લાંબા સમયથી પથ્વીના પર્યાવરણમાં થઇ રહેલા કેરકારને લઇને મોટી મોટી ચિંતાઓ વ્યક્ત થતી રહી છે અને ધરતીને બચાવવા માટે વિશ્વ પર્યાવરણ સંમેલનોમાં મોટી મોટી જાહેરાતો થતી રહી છે. પરંતુ આ સમસ્યાના સમાધાન માટે કોઇ નક્કર સમાધાન સધાઇ શક્યું નથી એટલા માટે સમસ્યા ઘટવાના બદલે સતત વધી રહી છે. આજે દુનિયાભરના દેશો પર્યાવરણમાં થઇ રહેલાં વિનાશક ફેરફારોની ચિંતા વ્યક્ત તો કરી રહ્યાં છે પરંતુ આ દેશો એ વાતે સહમત નથી થઇ શક્યાં કે શરૂઆત ક્યાંથી કરવી અને કેવી રીતે કરવી. કાર્બન ઉત્સર્જન કેવી રીતે ઘટાડવું એનો ઉકેલ મળ્યો નથી. પરિણામે પરિસ્થિતિ એટલી હદેસ્કોટક બની ગઇ છે કે ઉદ્યોગોથી લઇને ઘરોમાં વપરાતા

થતો ધમાડો હવાને ઝેરી બનાવી રહ્યો છે. પથ્વીના તાપમાનમાં થઇ રહેલો વર્ષારો એટલે કે ગ્લોબલ वोर्मिंगने शेरवा वैज्ञानिहो वर्षोधी ચેતવણી આપી રહ્યાં છે. ક્લાયમેટ ચેન્જ પર લગામ કસવા સૌથી પહેલા ૧૯૯૨માં રિયો ડી જાનેરો ખાતે યુ.એન. દ્વારા અર્થ સમિટનું આયોજન કરવામાં આવ્યં જેમાં વિશ્વના ૧૭૪ દેશોએ ભાગ લીધો.

સંધિ અંતર્ગત તમામ દેશોએ સાથે મળીને નિર્ણય લીધો કે ૨૦૧૨ સધીમાં તાપમાનમાં વધારા માટે જવાબદાર ગ્રીન હાઉસ ગેસોના ઉત્સર્જનમાં ૧૯૯૨ના ગ્રીન હાઉસ ગેસોના ઉત્સર્જનના સ્તરની ૫.૨ ટકા કમી કરવામાં આવે. જોકે આ સમજતિ છેક ૨૦૦૫માં અમલમાં આવી.

ક્યોટો પ્રોટોકોલ બાદ પણ કલાયમેટ ચેન્જ પર વધારે એક

તાપમાનની વધી રહેલી દરેક ડિગ્રી સાથે પૃથ્વી વિનાશ તરફ ધકેલાઇ રહી છે અને જો ગ્લોબલ વૉર્મિંગ ઉપર લગામ કસવામાં ન આવી તો આવનારા સમયમાં મોસમમાં ખતરનાક ફેરફારો આવશે જે કરોડો લોકો માટે જીવલેણ સાબિત થશે

આ સંમેલનમાં યુનાઇટેડ નેશન્સ ક્રેમવર્ક કન્વેન્શન ઓન ક્લાયમેટ ચેન્જની રચના કરવામાં આવી. આ સંસ્થાનો ઉદેશ ગ્રીન હાઉસ ગેસોના ઉત્સર્જનને ઓછું કરવાનો હતો. હાલ પણ આ સેંગઠનમાં અમેરિકા સહિત ૧૯૧ દેશો સામેલ છે. આ દેશોના સંમેલનને કોન્કરન્સ ઓફ પાર્ટીઝ કહેવામાં આવે છે. ગ્લોબલ વોર્મિંગથી ઊભા થતા જોખમોનો સામનો કરવા પહેલું નિર્ણાયક પગલું ૧૯૯૭માં સમજતિની તાતી જરૂર હતી. ખાસ કરીને કાર્બનના ઉત્સર્જનને ઓછ કરવા માટે કારણ કે ચીન હાઉસ ગેસોમાં કાર્બનજનિત ગેસોનં પ્રમાણ જ સૌથી વધારે છે. ડિસેમ્બર ૨૦૧૫માં પેરિસ ખાતે યોજાયેલી કોન્કરન્સ ઓફ પાર્ટીઝની ૨૧મી બેઠકમાં કાર્બન ઉત્સર્જનમાં કાપ મકાવા અને એ દ્વારા વૈશ્વિક તાપમાનની વહિને ૨ ડિગ્રી સેલ્સિયસની અંદર રાખવાની અને ૧.૫ ડિગ્રી લઇને એક વ્યાપક સમજતિ થઇ. આ બેઠકમાં ઘડાયેલા ૧૮ પાનાના દસ્તાવેજને પેરિસ સમજતિ કહેવામાં આવે છે.

ઓક્ટોબર ૨૦૧૬ સધીમાં આ સમજતિ પર ભારત સહિત ૧૯૧ દેશોએ હસ્તાક્ષર કરીને પોતાની મહોર લગાવી હતી. આ સમજતિ અંતર્ગત તમામ સભ્ય દેશોએ પોતાના કાર્બન ઉત્સર્જનમાં ઘટાડો કરવાનો છે.

ક્લાયમેટ ચેન્જ પર સંશોધકોએ અત્યાર સધી જે જાણકારી હાંસલ કરી છે તેનો કલિતાર્થએટલો જ નીકળે છે કે ગ્લોબલ વોર્મિંગ અર્થાત પથ્વીનં તાપમાન ભયજનક રીતે વધી રહ્યું છે અને એના માટે મનધ્યની ઔદ્યોગિક વિકાસ માટેની ઓંધળી દોટ જવાબદાર છે. છેલ્લા થોડા વર્ષોથી વિજ્ઞાનીઓ રીતસરની કાગારોળ મચાવી રહ્યાં છે કે કાર્બન ઉત્સર્જન કરતા બળતણોના વપરાશ પર અંકશ મકો નહીંતર પરિણામો ગંભીર આવશે. પરંતુ પેટોલિયમ અને કોલસાના જંગી ભંડારો ધરાવતા દેશો આવા રિપોર્ટોને નબળા બનાવી દે છે અને દનિયાભરમાં પેટોલિયમ અને કોલસાનો વપરાશ બેરોકટોક થતો રહે છે.

સીધી ગણતરી માંડીએ તો ધરતીના તાપમાનમાં થઇ રહેલા ભયજનક વધારાને રોકવા માટે ડાયોકસાઇડનું જે પ્રમાણ હોવું જોઇએ તેનો બે તતીયાંશ હિસ્સો આપણે અત્યાર સુધીમાં વાતાવરણમાં ભેળવી ચક્યાં છીએ. જો કલાયમેટ ચેન્જ પર અંકશ રાખવો હોય તો ૨૦૨૦ સધીમાં ગ્રીન હાઉસ ગેસોનું ઉત્સર્જન ચરમસીમાએ હોવું જોઇએ પરંતુ વર્તમાન પરિસ્થિતિ જોતા એ પછીં પણ આવા ગેસોનું પ્રમાણ વધ્યાં જ કરે એવી પરી સંભાવના છે. ૨૦૫૦ સધીમાં દનિયાભરમાં

વીજળીના ઉત્પાદન માટે સૌર, પવન અને પરમાણ ઉર્જા જેવા વૈકલ્પિક ઉર્જાસ્ત્રોનો પર નિર્ભર થવાનું લક્ષ્યાંક છે જે હાલના સંજોગો જોતા શક્ય નથી લાગતું.

नासाना श्रेभ्स हेन्श्रेन નામના વૈજ્ઞાનિકે ત્રણ દાયકા પહેલાં જ ચેતવણી આપી હતી કે ગ્લોબલ વૉર્મિંગ શરૂ થઇ ચક્ચં છે અને એના વરવા પરિણામો ભોગવવા નક્કી છે પરંત એ વાત અવગણવી એ પથ્વીને ગોળના બદલે સપાટ કહેવા જેવં જુટાણું છે. હવે યુ.એન. મહાસચિવ એન્ટોનિયો ગટેરસે પણ કહી ચૂક્યાં કે પર્યાવરણ ત્યાં પના મામલે પોઇન્ટ ઓફ તાનેરટન ઘડી નજીક આવી રહી છે.

તેમણે કાર્બન ગેસોના ઉત્સર્જનમાં કપાત લાવવાના ઔદ્યોગિક દેશોના પ્રયાસોને અપરતા ગણાવ્યાં છે. તો યરોપિયન ક્લાયમેટ કાઉન્ડેશનનો દાવો છે કે અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ ડોનાલ્ડ ટમ્પે પેરિસ સમજતિથી અમેરિકાને અળગં કરી દીધેં છે અને ભારત, રશિયા અને બ્રાઝિલ જેવા દેશો પણ પોતાની જવાબદારીઓને લઇને ખાસ ઉત્સાહિત નથી.

બે વર્ષ પહેલા પોલેન્ડના કાટોવિત્સે શહેર ખાતે યોજાયેલી કલાયમેટ ચેન્જ કોન્કરન્સમાં એક કામ કરે એવી આંતરરાષ્ટીય ઉત્સર્જન વ્યાપાર વ્યવસ્થા બનાવવી અને ગરીબ દેશોને પર્યાવરણ સંબંધિત નુકસાન બદલ વળતર આપવાની વાત થઇ હતી. ગરીબ દેશોને આવતા વર્ષી ૧૦૦ અબજ ડોલરની રકમ આપવામાં આવશે પરંતુ હજુ સુધી એ વાતે મતભેદ છે કે અગાઉના વર્ષોમાં થયેલા પર્યાવરણના નકસાનનો બદલો કેવી રીતે વાળવોં.

ખરી સમસ્યા એ વાતે છે કે જો દુનિયાના તમામ દેશો પણ ચીનહાઉસ ગેસોના ઉત્સર્જનમાં કમી લાવવાના પોતાના વાયદા પુરા કરી દે તો પણ દુનિયાનું તોપમાન ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ પહેલાના સ્તરથી ઓછામાં ઓછ ત્રણ ડિગ્રી સેલ્સિયસ વધી જશે. વૈજ્ઞાનિકોનું કહેવું છે કે આટલા ઊંચા તાપમાનના વધારાની પર્યાવરણ પર અત્યંત ખરાબ અસરો ઘશે.

જર્મન પર્યાવરણશાસ્ત્રી યોહાન રોકસ્ટોમના દાવા અનુસાર તો તાપમાનમાં બે ડિગ્રીનો વધારો થશે તો તાપમાન આપોઆપ વધવા લાગશે. મતલબ કે એ પછી ગાડીમાં બ્રેક કેઇલ થઇ

ગેસોનું સતત થતું ઉત્સર્જને પર્યાવરણનું બેલેન્સ બગાડી રહ્યું છે. ગ્લોબલ વૉર્મિંગના પ્રતાર્પ ધરતી એટલી ગરમ થઇ રહી છે કે ધ્રવો ઉપર જામેલો બરફ પીગળી રહ્યો છે અને સમદ્રનું જળસ્તર વધી રહ્યું છે. આના કારણે દરિયા કાંઠે વર્સેલા શહેરોનું ડૂબી જવાનું જોખમ વધી રહ્યું છે. સનામી જેવી આકતો પણ પહેલા કરતા વધારે પ્રમાણમાં જોવા મળી રહી છે.

વિજ્ઞાનીઓએ ચેતવણી આપી છે કે વર્તમાન સદીમાં સૌથી મોટં જોખમ વધી રહેલા તાપમાનનં જ છે. એટલા માટે આગામી કેટલાંક દાયકામાં ધરતીનું તાપમાન બે ડિગ્રી સેલ્સિયસ સધી ઘટાડવાનો ભારેખમ પડકાર દનિયા સામે ઊભો છે.

પર્યાવરલને બચાવવા માટે સંમેલનો અને શિખર બેઠકો તો વર્ષોથી યોજાય છે પરંત શક્તિશાળી રાષ્ટો પોતાના સ્વાર્થોને લઇને ધરતીને બચાવવાના કોઇ પ્રયાસમાં સહકાર આપતાં નથી. શ્રીમંત રાષ્ટ્રો પર્યાવરણની પરિસ્થિતિ કથળવાના દોષનો ટોપલો ગરીબ રાષ્ટ્રોના માથે ઓઢાડી દે છે. દુનિયાના અર્ધાથી પણ વધારે દેશોમાં આજે બળતણ તરીકે કોલસો કે લાકડાનો ઉપયોગ થાય છે. વાહનો અને કારખાનાઓથી થતા પ્રદૂષણને નાથવાનો કોઇ નક્કર પૈલાન નથી. હવામાન સંસ્થાઓ અને સંશોધકોના અહેવાલો નજર સામે છે. દુનિયાના તમામ દેશોની સરકારોએ એ રિપોર્ટો પર તાત્કાલિક ધોરણે કામ કરવાની જરૂર છે નહીંતર પથ્વીનું હવામાન એવું બેલગામ બેની જશે જેને

દુનિયાની કોઇ તાકાત રોકી નહીં

914

Crack GPSC

જાય એવો ઘાટ સર્જાશે અને તાપમાન વધતં જ રહેશે અને એ પછી ગમે તેવા પ્રયત્નો એ વધારાને નાથી નહીં શકે.

છેલ્લા થોડા દાયકાથી દુનિયાના કોઇક ને કોઇક ખુણે અંભ્રધારી કુદરતી હોનારત ત્રાટકતી જ હોય છે. એ તો સર્વવિદિત હકીકત છે કે ઔદ્યોગિકરણ અને વિકાસનો માર

ગ્લેશિયરો પીગળી રહ્યાં છે જેના કારણે કેટલાંય દેશો પરની સમસ્યાનો સામનો કરી રહ્યોં છે. બેકામ કપાતા જંગલોના કારણે પર્યાવરણનું સંતુલન ભયજનક રીતે ખોરવાઇ ચૂક્યું છે અને સુકાં ભટ થઇ રહેલો જંગલો આગોની જવાળાઓમાં ભસ્મીભૃત થઇ રહ્યાં છે. દુનિયાનો કોઇ દેશ આ કુદરતી આફતોનો માર સહેવામાંથી